

Noc Komety w Obserwatorium Astronomicznym UJ

To była wyjątkowa noc! A nawet dwie noce. Kometą C/2023 A3 (Tsuchinshan-ATLAS) zapewniła niezapomniane widowisko podczas spotkania, które odbyło się w dniach 19–20 października 2024 w Obserwatorium Astronomicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Twórcy projektu HYADES zaprosili na wspólne obserwacje, prelekcje i atrakcje plenerowe. Warto dodać, że, również w ramach tego projektu, na Wydziale Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej UJ powstaje polski teleskop kosmiczny przeznaczony do badań wody na kometach i planetoidach.

Zainteresowanie obserwacją Tsuchinshan-ATLAS przeszło najśmielsze oczekiwania – na *Noc Komety* tłumnie przybyli pasjonaci kosmosu w każdym wieku. Wydarzenie okazało się jedną z największych imprez popularnonaukowych, jakie w ostatnich latach zorganizowano w Obserwatorium Astronomicznym UJ.

Kiedy zapadł zmrok, przed kopułami teleskopu Maksutowa i lunety Grubba ustawiły się długie kolejki. Każdy chciał choć przez chwilę popatrzeć przez duży teleskop na niezwykle zjawisko na niebie. Jeszcze bardziej spektakularny obraz komety oferowały duże lornety astronomiczne, które umożliwiły dostrzeżenie szczegółów komy [pyłowo-gazowej „atmosfery” otaczającej jądro komety, powstającej w miarę zbliżania się do Słońca pod wpływem jego promieniowania] i warkocza w szerokim polu widzenia. Niektórzy szczęśliwcy dostrzegli kometę również gołym okiem. Na ekranie wyświetlono jej obraz na żywo, transmitowany z cyfrowego teleskopu. Po zaledwie kilkudziesięciu minutach naświetlania ukazał się nie tylko imponujący warkocz pyłowy, ale także dużo rzadsze zjawisko – antywarkocz. Uczestnicy mieli też wyjątkową okazję zrobienia zdjęcia przez cyfrowy teleskop, który można było połączyć z telefonem. Wykonywano

również, przy długim czasie naświetlania, pamiątkowe fotografie gości wydarzenia z kometą.

W ciągu dnia można było obserwować fazy Wenus za pomocą teleskopu Maksu-

tyk produktów z Creotech Instruments SA, polskiej firmy realizującej fazę 0 misji HYADES.

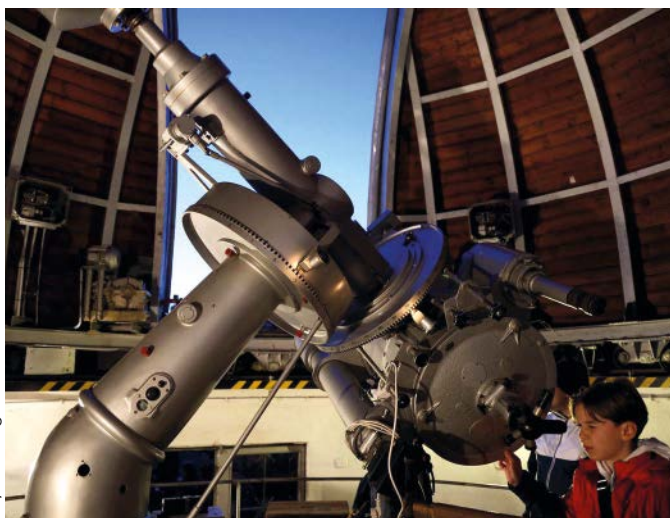
Dużym powodzeniem cieszyły się także atrakcje dla najmłodszych. Na głównym placu przed Obserwatorium odbywały się warsztaty raketowe, podczas których każdy mógł zbudować model rakiety z tektury, a następnie wyrzucić go na kilka metrów dzięki wyrzutni na sprężone powietrze. Uczestnicy mogli też odkrywać tajemnice nocnego nieba podczas pokazów w mobilnym planetarium. Warsztaty edukacyjne, przygotowane przez animatorów z KosmicznaAkademia.pl, inspirowane były misją HYADES. Modele rakiet mogły zostać wyposażone w ładunek symbolizujący przyszłego krakowskiego satelitę. Odbywały się także zajęcia, podczas których najmłodszy go-

ście tworzyli wielobarwne modele komet z warkoczami, a następnie symulowali ich zderzenie z powierzchnią Księżyca, nawiązując do Wielkiego Bombardowania sprzed około czterech miliardów lat. Sprawdzenie, czy to właśnie w takim procesie woda została przyniesiona na Ziemię, jest jednym z głównych celów projektu HYADES.

Przystrojone w jesienną szatę krakowskie Obserwatorium stało się miejscem pełnym kosmicznych inspiracji, w którym każdy mógł zobaczyć kometę przybывая z krańców Układu Słonecznego. Szczególne podziękowania kierujemy do naszych wspaniałych wolontariuszy, których zaangażowanie, pomoc i pasja przyczyniły się do sukcesu *Nocy Komety*. Wydarzenie odbyło się przy współpracy z partnerami: Creotech Instruments SA, KosmicznaAkademia.pl, HalkoTu Kosmos i Polskim Towarzystwem Miłośników Astronomii. Patronat medialny sprawowali „Urania – Postępy Astronomii” oraz portal AstroNET.

Mikołaj Sabat

Obserwatorium Astronomiczne UJ

Obserwacje nieba cieszyły się dużym zainteresowaniem najmłodszych uczestników

towa oraz Słońce – w różnorodny sposób: przez lunetę Grubba z filtrem wodorowo-wapniowym, przez teleskopy słoneczne, które ukazywały granulacje i protuberancje w filtrze H-alfa, a także przez teleskopy cyfrowe, umożliwiające natychmiastowe pobranie zdjęć na telefon.

Ze względu na duże zainteresowanie trzy zaplanowane prelekcje były powtarzane kilkakrotnie, co umożliwiło wysłuchanie twórców projektu HYADES wielu gościom. Doktor Michał Drahus przybliżył, dlaczego krakowscy naukowcy budują własny teleskop kosmiczny o czułości na wodór i deuter stukrotnie przewyższającej możliwości Kosmicznego Teleskopu Hubble’a. Doktor Piotr Guzik i mgr Mikołaj Sabat wyjaśniali, dlaczego komety są tak nieprzewidywalne, że astronomom przypominają... koty. Wiele emocji wzbudził pokaz przygotowany przez Mikołaja Sabata, który, przy użyciu suchego lodu i innych zaskakujących składników, wyjaśniał, z czego zbudowane są komety. Trzecią prelekcję, dotyczącą roli polskiego przemysłu i nauki w nowej erze podboju kosmosu, wygłosił Bartosz Paszcza, ana-